

Když se sluníčko probudilo

– Velikonoce

3. – 6. 4. 2023

- Poznat velikonoční zvyky a tradice
- Vnímat a uvědomovat si krásy každodenního života
  - Prožívat radost i z malých změn v přírodě
  - Prožívat radost z pohybu na čerstvém vzduchu
- Přečtěte si s dětmi pohádku **O zeleném vajíčku (Eduard Petiška)** (příloha č. 1)
- Popovídejte si s dětmi o Velikonocích a tradicích patřících k Velikonocům (příloha č. 2)
- Obrázkové sudoku – doplň chybějící obrázky, tak aby se neopakovaly ve čtverci, řadě ani sloupci (příloha č. 3)
- Naučte se s dětmi básničku (příloha č. 4)
- Uhodnete hádanky? (příloha č. 5)
- Nauč se říkanku a protáhni svoje tělo (příloha č. 6)
- Tvoření (výtvarka) – vyrobte společně s dětmi velikonoční věnec (příloha č. 7)
- Obarvěte s dětmi velikonoční vajíčka dle fantazie (příloha č. 8)

- Pracovní list číslo 1 – pravolevá orientace (postupuj dle pokynů na PL)?
- Pracovní list číslo 2 – pomlázka (postupuj dle pokynů na PL)
- Vybarvěte si omalovánky

Tip pro vás: zkuste společně s dětmi upéct velikonočního beránka (viz příloha č. 9)

Příloha č. 1.

O zeleném vajíčku

„Kohoutku, chtěla bych vysedět zelené vajíčko“, řekla slepička kohoutkovi. „Kdopak to kdy slyšel, že by slepička snášela zelená vajíčka,“ polekal se kohoutek. „Jdi a přines mi je. Dřív mi nechod' na oči,“ řekla umíněná slepička. A tak šel kohoutek hledat zelené vajíčko.

Přišel k paní krůtě. „Paní krůto, nemáte zelené vajíčko?“ „Ale kohoutku, kde bych vzala zelené vajíčko? Jdi k tetě huse, třeba nějaké má.“

Kohoutek šel k tetě huse: „Teto huso, nemáte zelené vajíčko?“ „I ty kohoutku, snad se mi neposmíváš! Copak snáším zelená vajíčka?“ „Neposmívám se, ale slepička mě posílá, abych jí přinesl zelené vajíčko.“ „Jdi a zeptej se špačků, třeba tam najdeš zelené vajíčko.“

Kohoutek šel ke špačkům.

„Prosím vás, špačkové, slepička mě poslala pro zelené vajíčko, nemáte nějaké?“ „Kdepak bychom je vzali, ale zeptej se drozda, snad ví o zeleném vajíčku.“

Kohoutek šel k drozdovi. „Prosím, drozde, slepička mě posílá pro zelené vajíčko, nemáš nějaké? Už jsem byl u paní krůty, u tety husy i u špačků, a nikde nemají zelené vajíčko. Pokud ho nemáš ani ty, tak mi aspoň porad.“

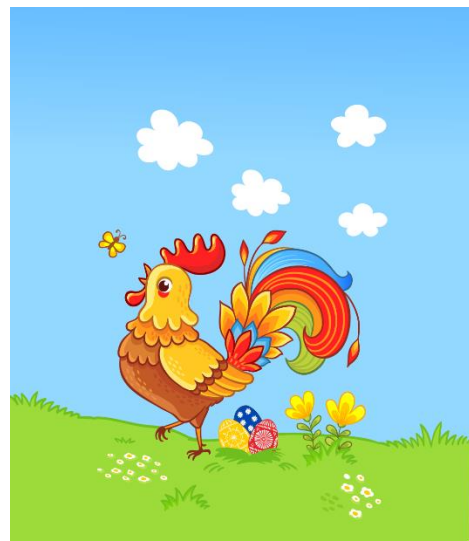
Drozd odpověděl: „Zelené vajíčko nemám, ale snad je bude mít skřivánek. Toho se zeptej.“

Kohoutek šel ke skřivánkovi. „Skřivánku, prosím pěkně, nemáš zelené vajíčko? Slepička mě posílá, abych jí nějaké přinesl.“ Skřivánek se zamyslel a povídá: „Taková vejce by mohla mít jen babička sova. Nenajdeš-li zelené vajíčko u ní, nenajdeš ho nikde.“

Kohoutek šel k babičce sově: „Babičko sovo, prosím pěkně, nemáš zelené vajíčko? Slepička mě posílá, abych jí nějaké přinesl. Už jsem všude byl a nikde jsem zelené vajíčko nedostal.“

Babička sova ospale zamrká a povídá: „Taková vejce neznám. Vrať se domů a řekni slepičce, ať jen snáší bílá vajíčka.“

Kohoutek jde smutně domů. Před vraty se zastaví. Alenka maluje velikonoční kraslice a dává barevná vajíčka na okno. Jedno vajíčko je krásně zelené. Frrr – vyletí kohoutek na okno a už pospíchá se zeleným vajíčkem k slepičce.

„To je krása kohoutku,“ raduje se slepička ze zeleného vajíčka a posadí se ale. Vajíčko pod ní křupne a zbydou jen zelené střepey. Je vyfouknuté. Nic v něm není. „Bílá vajíčka jsou přece jen lepší,“ povídá slepička, „aspoň víme, že se z nich vylíhne kuřátko.“ A kohoutek je rád, že nemusí shánět nové zelené vajíčko.

Otázky k pohádce:

1. O čem pohádka vypráví? Zapamatovali jste si všechna zvířátka, která se v pohádce vyskytovala? Můžete si obrázky z pohádky i namalovat.
2. Odpověz na otázky k pohádce: Co chtěla slepička od kohoutka? Za jakými zvířátky šel kohoutek pro radu? Která zvířátka snášejí vajíčka a která zvířátka rodí mláďátka bez vajíček? Sehnal kohoutek zelené vajíčko? Jak to nakonec dopadlo? Zlobila se slepička?

Pojďme společně prozkoumat Velikonoce a jejich oslavu.

Velikonoce jsou nejvýznamnější křesťanský svátek a oslavují zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Název Velikonoc je odvozen od „Velké noci“ – je to tajemná noc, která přechází ze soboty na neděli, kdy došlo k Ježíšově vzkříšení.

Velikonoce jsou ale oslavou vítání jara a nového života. Váže se s nimi spousta pohanských zvyků a rituálů našich předků.

Velikonoce se slaví nepravidelně. Jeho pohyblivý svátek jeho datum se určuje podle měsíce. První alen po prvním jarním úplňku je Boží hod velikonoční.

POPELEČNÍ STŘEDA

Přípravy na Velikonoce začínají Popeleční středou. Tou startuje 40denní půst (postu předchází Masopust). Půstem se čistí tělo i mysl, lidé nejí maso ale sezdržovali zábav i radovánek. Květná alen – křesťané si připomínají příjezd Ježíše do Jeruzaléma. Lidé ho vítali palmovými ratolestmi jako svého zachránce. V tento den se zdobí kostely květy a světi se kočičky (vrbové větvičky s pupeny).

ŠKAREDÝ ČTVRTEK

V tento den se vymetaly saze z komína a uklízely domovy. Mnohdy se ale bílily chalupy. Středa připomíná Jidášovu zradu, ten se na Ježíše celý den mračil. My bychom se dle legendy mračit neměli, aby nám to nezůstalo. Zelený čtvrtek. Den poslední Ježíšovi večeře. Podle alen jedli beránka. V tento den by se mělo jíst něco zeleného (špenát, hrášek, salát,...) Také se v tento den pečou jidáše, to jsou zamotané bochánky z vánočkového těsta. Pečivo připomíná provaz, na kterém se Jidáš oběsil poté co si uvědomil svou zradu. Večer po bohoslužbě odlétaly ale zvony do Říma. Tudíž nezvonily zvony a utichly až do večera ze soboty na neděli. Do té doby je nahradily dřevěně řehťáčky a klepačky.

VELKÝ PÁTEK

Velký pátek je den ukřižování Ježíše. V tento den křesťané ale pouze jedno jídlo a účastní se křížové cesty, která na 14 zastaveních připomíná Ježíšovu cestu, kde byl bičován a kde mu byla nasazena trnová koruna. Touto cestou si nesl svůj těžký kříž, na který byl následně přibytý. Na Velký pátek se podle alen otevírají hory a vydávají své poklady. V tento den bychom si neměli nic půjčovat, protože by půjčená věc mohla být očarována. Nesmělo se ale hýbat se zemí (rýt, okopávat, kopat) ani prát prádlo

BÍLÁ SOBOTA

Připomíná den, kdy Ježíš ležel v hrobě. Ten den se nekonají žádné obřady ani mše. Na konci dne končí post. Bohoslužby začínají zapálením ohně, který se posvěti, od něj se zapálí veliká svíce zvaná Paškál, ta se přinese do temného kostela, kde si od něj každý přichozí na mši zapálí svou svíčku. Obřad znamená obrat. Odvrat od temnoty, strachu a smutku. Přichází světlo, naděje a radost. Bílá barvasymbolizuje čistotu a nový život.

VELIKONOČNÍ NEDĚLE

Neděle se slaví bohatým hodováním. Návštěvou mše svaté a lidé si užívají po půstu zábavu. V tento den byl Ježíš vzkříšen. V novodobých rituálech se v tento den odhazují kameny, které nás tíží.

VELIKONOČNÍ PONDĚLÍ

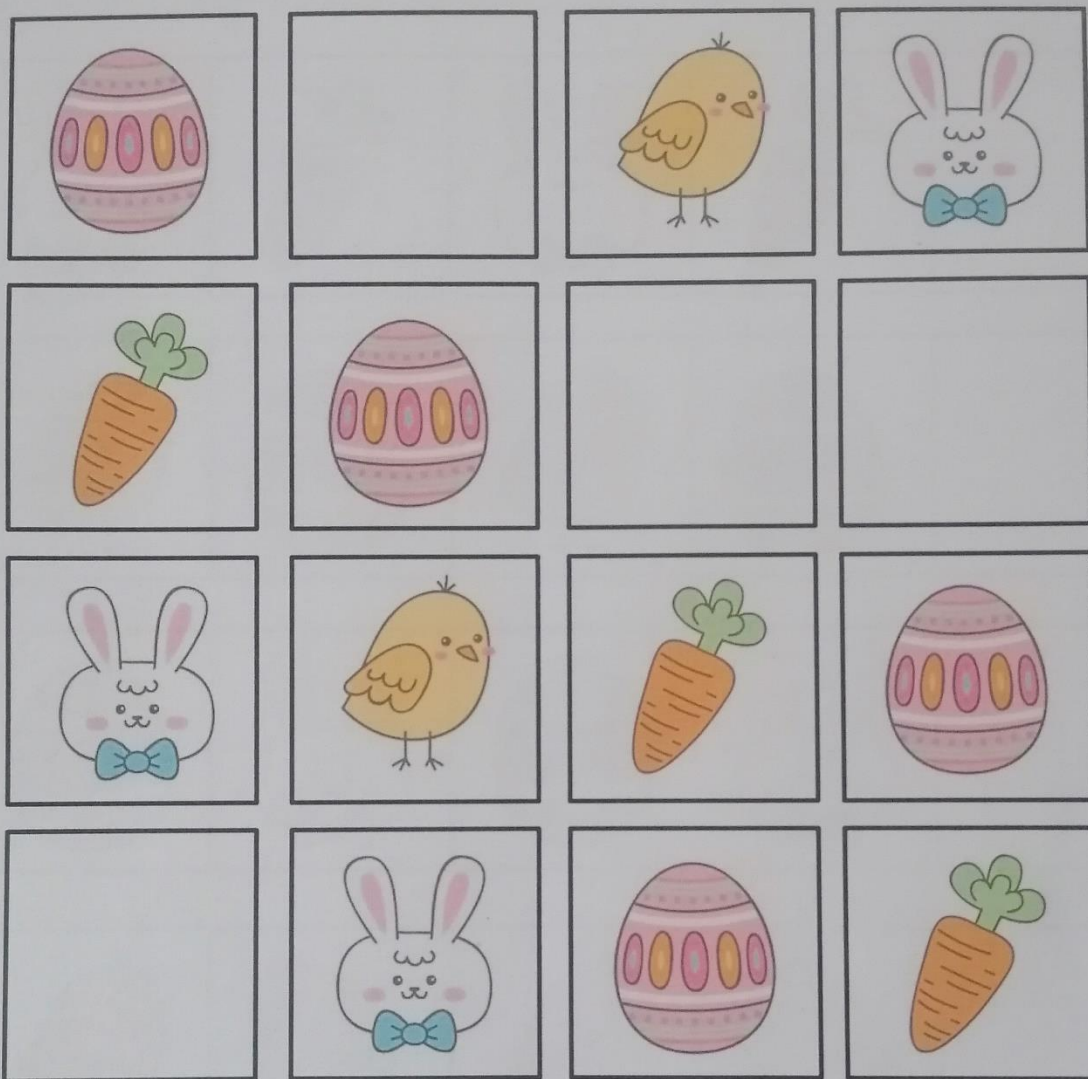
Velikonoční pondělí je oblíbený lidový svátek. Lidé měli možnost si v tento den pořádně zadovádat, zatancovat a dosyta se najíst. Velikonoční pondělí k sobě váže nejvíce zvyků a obyčejů. V Čechách je zvykem chodit s pomlázkou z vrbových proutků. Chlapci pletou pomlázku a chodí na koledu, kde mrskají děvčata zokolí za doprovodu různých říkanek. Děvčatům má mrskání dodat jarní svěžest a zdraví. Za odměnu chlapcům předávají odměnu – malovaná vajíčka neboli kraslice. Doba Velikonoční trvá celých 40 dnů, poté následují letnice a seslání Ducha svatého. Tyto svátky slaví ale většinou pouze křesťané.

SYMBOLY VELIKONOC

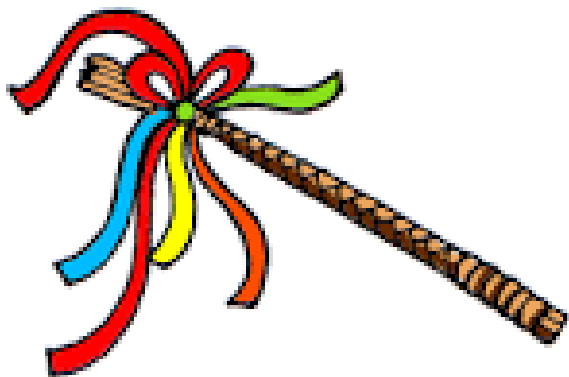
Kříž jakožto křesťanský symbol. Malování vajec, které značilo nový život, úrodu a plodnost. Mazanec je symbolem slunce (věděli jste, že se dříve pekl slaný a až v alen době se peče sladký a podobně jako vánočka?). Kočičky – větvičky z vrby jíby, které mají jemné a hebké pupeny. Symbolizují palmové ratolesti, kterými lidé vítali Ježíše. Velikonoční beránek symbolizuje nevinnost a čistotu – I Ježíši se říkalo Beránek boží – peče se z nadýchaného piškotového těsta. Pomlázka pletená z vrbového proutí a zdobená barevnými mašlemi. Používají ji chlapci při šlehání děvčat při koledování. Velikonoční zajíček, který podle pověr přináší velikonoční vejce. Aktuálně bývá součástí výslužek v čokoládové podobě.

MALÉ OBRÁZKOVÉ SUDOKU

Tvým úkolem je doplnit zbývající obrázky tak, aby se v řadě a sloupci neopakovaly.

BÁSNIČKA PRO KLUKY

Upletl jsem pomlázku,
Je hezčí než z obrázku,
Všechny holky, které nám,
Navštívím a vymrskám,
Než mi dají vajíčko,
Vyplatím je maličko.

BÁSNIČKA PRO HOLKY

Kropenatá slepička,
Snesla bílá vajíčka,
Obarvím je, vymaluji,
Všehny chlapce podaruji,
Pentličky si nastříhám,
Na pomlázku jim je dám.

VELIKONOČNÍ HÁDANKY

„V kurníku ho slípka hlídá,
než ho ale do ošatky,
jedno, druhé, třetí přidá,
hospodáři, vrať se zpátky.“
(vajíčko)

„Kuře se ztratilo,
odešlo zrána,
kokodák, celý den,
volá ho ale.“
(slepička)

„Ruce a pár dlouhých proutků,
k tomu tenký drátek,
pletu si ji na koledu,
jaro slaví svátek.“
(pomlázka)

„Barvička chtěla by potěšit nás,
natírá trávu i listy.
Jenom list papíru utekl včas,
na tebe počká si čistý.“
(zelená)

„Vejce jako obrázek,
malované z lásky,
komu radost udělá
zítra u pomlázky?
(kraslice)

ŘÍKANKA S POHYBEM

KUŘÁTKO

Kuřátko má ale nožky,

(držíme se za ramena a máváme křídly a nohama)

po dvorku si cupitá.

(cupitáme na místě)

Za ním slípka hop, hop, hop,

(skáčeme snožmo na místě)

a pak kohout skok, skok, skok.

(skáčeme střídavě do prostoru)

Velikonoční věnec na dveře

Ozdobte si vchodové dveře velikonočním věncem. **Z tvrdšího papíru vystříhnete vajíčka různých velikostí.** Ty pak pomalujte barvami nebo je polepte barevným papírem. Jednotlivá vajíčka pak k sobě slepte do tvaru věnce. Největší dospod a ty menší nahoru. Nahoru přilepte stuhu na zavěšení a je hotovo.

Věnec pak můžete ještě dozdobit pastelkami nebo fixami.

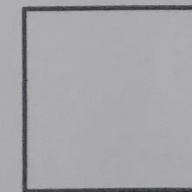
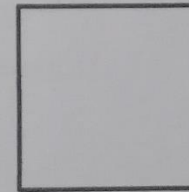
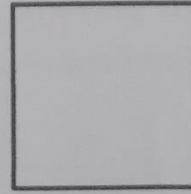
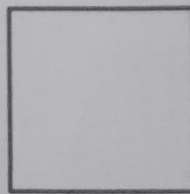
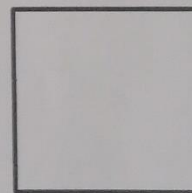
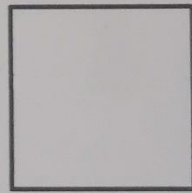
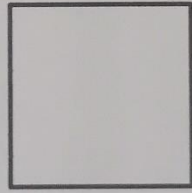
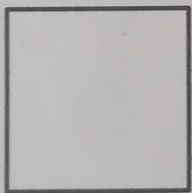
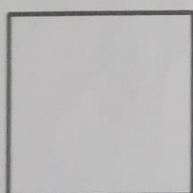
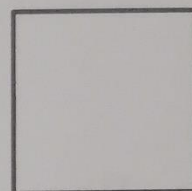
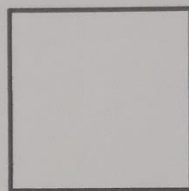
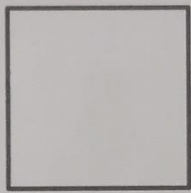
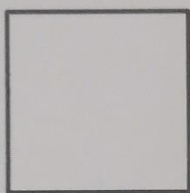
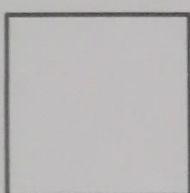
Příloha č. 8

Pomůcky: temperové barvy, vyfouknutá vajíčka, špejle, kousek modelíny, štětec

PRAVOLEVÁ ORIENTACE

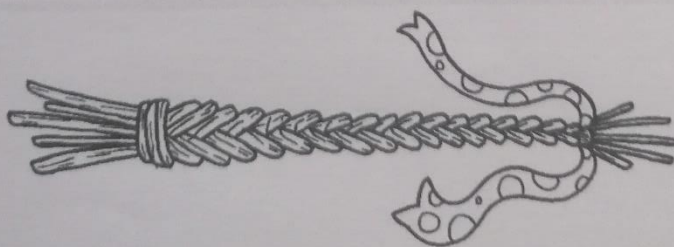
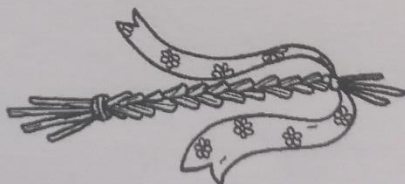
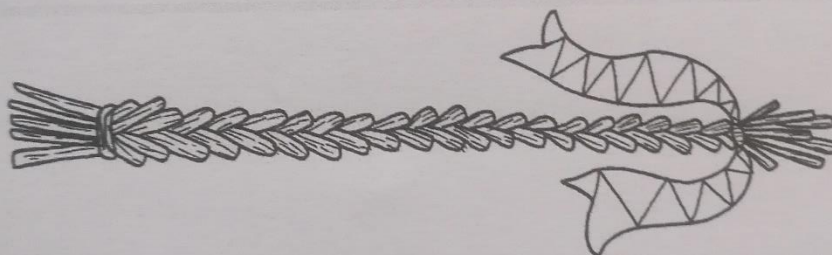
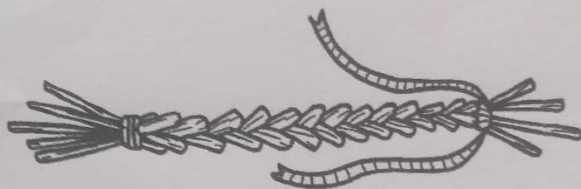
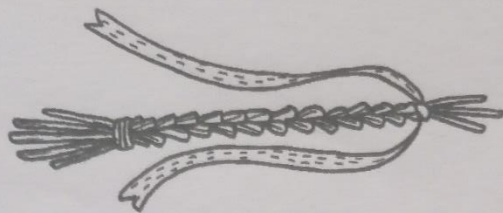
Pod kuřátka nakresli šipku, podle toho, na kterou stranu se dívají. ➡ ➠

Pracovní list č. 2

KTERÁ Z POMLÁZEK JE NEJDELŠÍ? A KTERÁ JE NEJKRATŠÍ? VYSTŘIHNI RÁMCE, POROVNEJ POMLÁZKY MEZI SEBOU A SEŘAĎ JE PODLE DĚLKY.

Příloha č. 9
Velikonoční pečení

Velikonoční beránek hrníčkový

Ingredience:

2 ks vejce
1 balíček prášku do pečiva
1 špetka citronové kůry
0,5 hrnku oleje
2 lžíce rumu
1 hrnek cukru krupice
2,5 hrnku polohrubé mouky
špetka soli
hrnek mléka
1 balíček vanilkového cukru

Postup:

Vejce rozkvedláme v mléce.

Mouku smícháme s kypřícím práškem, solí, vanilkovým a krupicovým cukrem a citronovou kůrou.

Mléko s vejci nalijeme do sypké směsi, přilijeme olej, rum a utřeme hladké těsto.

Těsto nalijeme do tukem vymazané a moukou vysypané formy.

Vložíme do trouby předehřáté na 180 °C a pečeme asi 40 – 50 minut.

Upečeného beránka vyndáme z trouby a necháme formu vychladnout.

Teprve potom hrnečkového beránka vyklopíme a potřeme čokoládou nebo citronovou polevou či jen pocukrujeme.

Omalovánky

